

нового персоналу їх потрібно навчати та адаптувати до роботи в господарстві, чи освоєння техніки й обладнання.

Отже, фермерське господарство, як інвестор, що безпосередньо вкладає в справу кошти, переслідує не тільки одну-єдину ціль (наприклад прагнення до прибутку), а цілий комплекс цілей одночасно (наприклад: прагнення до доходу, престижу, економічної влади, долі ринкового сегменту і тому подібне). Всі цілі між собою мають той чи інший зв'язок. В процесі інвестування різні цілі можуть між собою конкурувати, бути незалежними одна від одної, взаємодоповнювати одна одну. Але головною ціллю інвестування фермерських господарств є їх ефективність. Для досягнення цього, фермерське господарство використовує всі наявні в нього ресурси: земельний капітал господарства, сукупний капітал та людський капітал, які є основними складовими фермерського капіталу. Інвестиційний розвиток фермерського господарства напряму залежить від наявного фермерського капіталу.

Список літератури

- 1 Державний комітет статистики України. Статистичний щорічник України за 2005 рік. За редакцією Осауленко О.Г. К.: Видавництво "Консультант" 2006р. 633с.
- 2 Статистичний збірник "Фермерські господарства"/ Головне управління статистики у Кіровоградській області. Загальне керівництво Н.П. Мотрної. Стор. – 51, вих. №07-5041 від 20.08.2004.

В статье рассматривается процесс формирования фермерского капитала и его суть. Раскрывается состав фермерского капитала.

The process of forming of farmer capital and his essence is examined in the article. Composition of farmer capital opens up.

УДК 657:004.4'24(477)

О.В. Клименко

Полтавський університет споживчої кооперації України

Інвестиційні управлінські рішення в системі управління підприємством

В статті розглянуто основні питання пов'язані з виробничим аспектом інвестиційних рішень, наведена структура інформації яка супроводжує прийняття та реалізацію таких рішень, розглянуті питання реформування організаційної структури підприємства при здійсненні інтеграції управління інвестиційних процесів до єдиної системи управління підприємством.

виробництво, виробничі інвестиції, інформація, структура інформації, організаційна структура підприємства, автоматизація управлінських процесів

В сучасних умовах найбільшої прибутковості досягають підприємства, які максимально ефективно використовують свої обмежені економічні ресурси. Використання ресурсів підприємства з метою отримання економічних вигод, здійснене на підставі прийнятих управлінських рішень спрямованих на досягнення завдань поставлених перед підприємством, формує витрати підприємства. Відповідно, для

підвищення рентабельності діяльності підприємства необхідно приймати рішення, що будуть якомога більш раціонально використовувати наявні ресурси підприємства. Забезпечення ефективного використання наявних ресурсів підприємства може бути забезпечене на двох рівнях – на рівні управління кількісними показниками використання ресурсів (екстенсивний шлях: досягнення економії та/або зменшення перевитрат) та на рівні контролю якісних показників використання ресурсів (інтенсивний шлях розвитку підприємства: контроль матеріаломісткості, трудомісткості, фондомісткості та капіталомісткості виробничих процесів). Забезпечення раціональної технології використання ресурсів – це один з видів технологічної переваги підприємства, який забезпечується внаслідок інвестицій в виробничу сферу діяльності підприємства.

Проблемам інвестицій в виробничу діяльність підприємства були присвячені роботи І. Ансоффа, В.В.Бочарова, А.Б.Ірдисова, І.В.Ліпсіца, П.Массе, В.Д. Шапіро. Дані роботи розглядають основні методологічні засади розробки, оцінки та реалізації інвестиційних управлінських рішень.

Невирішені раніше частини основної проблеми. Разом з тим недостатньо розглянутими є питання пов'язані з оцінкою доцільності інвестиційних вкладень в виробничу діяльність та з реалізацією механізму інтеграції інвестиційних рішень в систему управління підприємством, пов'язану з необхідністю здійснення автоматизації управління підприємством.

Для розв'язання питань оцінки доцільності вкладення коштів в виробничу діяльність підприємства слід розглянути особливості здійснення даних інвестицій, уточнити структуру та зміст інформаційного забезпечення даних управлінських рішень та визначити роль та значення таких інвестиційних управлінських рішень в системі управління підприємством.

Досягнення якісно нового рівня ефективності використання ресурсів можливе за умови одержання підприємством технологічної переваги перед іншими підприємствами, що обумовлюється розвитком його основних засобів або якісна зміна способу використання наявних основних засобів. Здійснення таких технологічних перетворень неможливе без детального опрацювання шляхів удосконалення виробничих процесів підприємства і відповідного вкладення коштів в виробничу сферу діяльності підприємства. Виходячи з класичного визначення інвестицій як вкладення коштів підприємства з метою одержання прибутку, слід визначити інвестиції в виробничу сферу (виробничі інвестиції) як довготермінові вкладення коштів підприємства з метою підвищення ефективності використання ресурсів підприємства та в підсумку зменшення витрат підприємства, пов'язаних з здійсненням ним виробничої діяльності. Відповідно, такі інвестиції є довготерміновими витратами підприємства. Серед даної групи інвестицій слід виділити такі види інвестицій:

- інвестиції в оновлення виробничих засобів підприємства, які значно не підвищуючи ефективність використання ресурсів дозволяють зменшити витрати підприємства, пов'язані з веденням виробничої діяльності, оскільки зменшується час простоїв, пов'язаних з ремонтом обладнання, та зменшити витрати на ремонт обладнання.
- інвестиції здійснені у вигляді вкладень в людський капітал підприємства, тобто підготовка нових фахівців за рахунок коштів підприємства, що забезпечує підвищення продуктивності праці та забезпечує економію ресурсів підприємства.
- інвестиції, пов'язані з забезпеченням розвитку технологій, які використовуються в виробничих процесах, що дозволяє значно підвищити

ефективність використання ресурсів та/або зменшити витрати на виконання окремих технологічних процесів, що в підсумку призводить до одержання значної економії технологічних витрат підприємства.

Інвестиції, пов'язані з розробкою нових видів продукції або модернізацією існуючих, що дозволяє змінити становище підприємства та ринку та при позитивному впливу чинників ринку одержати додатковий прибуток або зменшити витрати підприємства.

Серед особливостей інвестицій у виробничу сферу діяльності слід виділити такі:

- Значна тривалість інвестиційних проектів – довгострокові вкладення у виробничу сферу є найменш ліквідними серед всіх видів інвестування, що відповідно обумовлює тривалий період їх очікуваного впливу та складність дострокового повернення коштів, вкладених до інвестиційного проекту.

- Значні обсяги капітальних вкладень – оновлення основних засобів та технологій їх використання вимагає наявності вільних коштів в достатньому обсягу для фінансування, з виключенням даних коштів з обігу на достатньо тривалий період часу.

- Необхідність впровадження рішень для забезпечення майбутньої діяльності підприємства – постійне оновлення основних засобів підприємства, впровадження нових технологій, видів продукції, навчання персоналу є вимогою продовження функціонування підприємства в умовах конкуренції на ринку.

- Висока важливість прийнятого управлінського рішення для подальшої діяльності підприємства – правильний вибір моменту впровадження рішення щодо інвестицій у виробничу сферу діяльності підприємства є необхідним з одного боку для підтримання конкурентоспроможності підприємства, з іншого боку є достатньо складним для підприємства оскільки постійне переоснащення може обумовити брак ресурсів для продовження безпосередньої виробничої діяльності – тобто виготовлення продукції, виконання робіт, надання послуг.

- Складність визначення економічного ефекту від інвестування та оцінки доцільності інвестування – показники оцінки ефективності використання ресурсів після реалізації інвестиційних проектів поділяються на 2 групи – реальні (дійсне або очікуване скорочення витрат, порівняно з періодом до впровадження інвестиційного проекту), які можуть бути достовірно оцінені кількісними показниками та потенційні (якісні зміни в використанні ресурсів підприємством), кількісна оцінка яких може бути визначена наближено з використанням експертних методів оцінки. Саме суб'єктивність оцінки цих наслідків і обумовлює складність оцінки таких інвестиційних проектів на етапі їх розробки та вибору оптимального варіанту.

В процесі прийняття управлінських рішень щодо виробничих інвестицій слід виділити такі етапи:

- підготовчий – формування інформаційної бази для прийняття рішення, оцінка достовірності зібраної інформації;

- розробка інвестиційного рішення – оцінка поточного стану підприємства та його зовнішнього середовища діяльності, розробка та порівняння альтернативних варіантів вкладення коштів підприємства в його виробничу діяльність;

- вибір інвестиційного рішення і його впровадження – вибір найкращого варіанта управлінського рішення, уточнення плану його реалізації, впровадження управлінського рішення;

- контроль виконання управлінського рішення – збір інформації про зміни внутрішнього стану підприємства та зовнішнього середовища його діяльності в процесі реалізації управлінського рішення, порівняння даних із значеннями контрольних

показників етапів реалізації управлінського рішення, оцінка відхилень, визначення причин відхилень, розробка заходів по корегуванню негативних відхилень;

- оцінка наслідків впровадженого рішення – збір показників про результати впровадженого рішення, порівняння їх з значеннями запланованих перед реалізацією проекту наслідками, оцінка рівня відхилень, з'ясування їх причин та розробка пропозицій щодо удосконалення процесу прийняття та реалізації виробничих інвестиційних рішень.

В процесі розробки та впровадження інвестиційних управлінських рішень на виробничому підприємстві приймають участь такі керівники та працівники підприємства:

- Підрозділи управління фінансовими ресурсами – збір та підготовка інформації про часовий розподіл вільних коштів на певний майбутній період діяльності підприємства, визначення шляхів та умов залучення позикових коштів за аналогічний період діяльності підприємства, оптимізація шляхів використання коштів, забезпечення контролю за використанням коштів та фінансуванням виробничих інвестицій.

- Маркетингові підрозділи – збір та підготовка інформації про ринок, на якому здійснюється діяльність підприємства, оцінка рівня конкурентоздатності продукції підприємства, порівняно з аналогічною продукцією конкурентів, визначення ринкових перспектив діяльності підприємства на період інвестування.

- Виробничі підрозділи – оцінка рівня придатності основних засобів підприємства, ефективності виростання наявних ресурсів підприємства, перспектив та доцільності використання наявних основних засобів, визначення шляхів підвищення ефективності використання ресурсів, оцінка впровадженого інвестиційного рішення.

- Облікові підрозділи – збір інформації про поточну діяльність підприємства, наявність ресурсів на підприємстві, стан реалізації інвестиційних проектів.

- Аналітичні підрозділи – підготовка аналітичних даних та відомостей, визначення резервів діяльності підприємства, шляхів їх використання, визначення пріоритетних напрямків розвитку підприємства, аналіз результатів впровадження інвестиційного рішення.

- Підрозділи управління діяльністю підприємства – здійснення оцінки поточного стану підприємства, розробка та узгодження планів і програм майбутньої діяльності підприємства, розробка, перевірка та оцінка альтернативних варіантів управлінських рішень, контроль виконання прийнятих до реалізації управлінських рішень.

- Вище керівництво підприємства та уповноважені ним підрозділи або працівники – координація діяльності підрозділів підприємства, контроль управлінських процесів, прийняття управлінського рішення до реалізації, контроль виконання прийнятих до реалізації управлінських рішень.

Інформація, необхідна для прийняття управлінських рішень щодо виробничих інвестицій має таку структуру, відповідно до джерел та засобів її отримання (Рисунок 1):

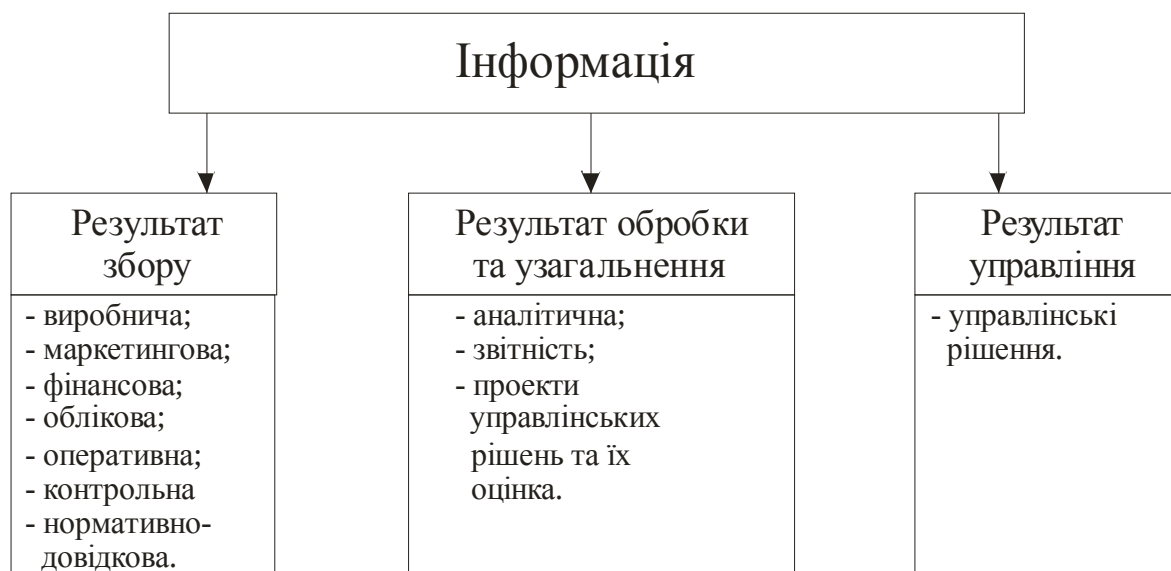

Рисунок 1 - Класифікація інформації щодо виробничих інвестицій за джерелами отримання

В процесі управління виробничими інвестиціями підприємства використовується інформація, яка є безпосереднім відображенням процесів, що відбуваються на підприємстві та так і результат її обробки та узагальнення. Прийняття управлінського рішення формує особливий вид інформації – виконавчу, яка визначає дії підприємства та/або його окремих підрозділів та працівників в поточних умовах. За моментом виникнення інформації її доцільно розподілити на 2 групи:

- підготовчу, яка передуює процесу розробки та оцінки альтернативних варіантів управлінського рішення та супроводжує його;
- фактичну, яка виникає в процесі реалізації рішення про виробничі інвестиції і характеризує хід його виконання, оцінює проміжні та остаточні наслідки рішення та є підготовчою інформацією для майбутніх управлінських рішень.

Збір інформації на підприємстві є децентралізованим, оскільки діяльність окремих підрозділів підприємства не може охоплювати всі сфери діяльності підприємства, а прийняття інвестиційних довготермінових рішень вимагає всебічного дослідження поточного стану підприємства та становища на ринках продукції та ресурсів. Виходячи з необхідності мінімізації витрат на збір інформації і можливість забезпечення контролю за її якістю слід централізувати збереження інформації на підприємстві. Оскільки в умовах відсутності автоматизації управлінських процесів ефективність централізації обробки інформації є незначною, тому для покращення управління підприємством слід забезпечити можливість організації обміну електронною інформацією між підрозділами підприємства з централізацією її збереження відповідно до такої структури інформаційних взаємозв'язків в керівництві підприємства (рис. 2):

Рис. 2 - Структура інформаційних взаємозв'язків між підрозділами підприємства в умовах автоматизованої обробки даних

В підсумку слід визначити таке місце виробничих інвестиційних рішень в системі управління підприємством (рис. 3).

Рисунок 3 - Місце рішень щодо виробничих інвестицій в системі управління підприємством

Виробничі інвестиції є одним з засобів використання ресурсів підприємства, результатом впливу яких є якісна зміна матеріальних та трудових ресурсів підприємства. Зважаючи на суб'єктивний вплив системи управління підприємством, який визначається особистими якостями керівництва підприємства до організації системи управління підприємством і відповідно обумовлює можливі зміни організаційної структури, прав та обов'язків окремих виконавців.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Виробничі інвестиції – це окремий вид інвестицій підприємства, який є результатом поєднання потреб в одержанні технологічної переваги, обумовлених специфікою виробничих процесів підприємства, можливостей використання наявних фінансових ресурсів підприємства та суб'єктивного ставлення керівництва підприємства до оцінки шляхів досягнення мети діяльності підприємства в довготерміновому періоді.

Інтеграція виробничих інвестиційних рішень до системи управління підприємством обумовлює необхідність дослідження питань формування бази знань про виробничі інвестиційні процеси для використання автоматизованих систем підтримки та прийняття рішень в виробничій сфері діяльності підприємства, дослідження методів та методик обробки інформації та формування переліку критеріїв оцінки пріоритетності інвестицій підприємства.

Список літератури

- 1 Інвестиції в Україні: Стан, проблеми і перспективи/ Л.М. Борщ. -2-е вид., стереотип.. -К.: Знання, 2003. -320 с.
- 2 Инвестиционный проект: методы подготовки и анализа: Учебно-справочное пособие/ И.В. Липсиц, В.В. Коссов. -М.: БЕК, 1996. -293 с.
- 3 Коммерческая оценка инвестиций: Учебник для ВУЗов. / И. Бузова, Г. Маховикова, В. Терехова - СПб: Питер, 2003. - 432 с.
- 4 Принятие инвестиционных решений/ Дерил Норткотт ; Пер. с англ.. -М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. -219 с.
- 5 Планирование инвестиций/ Роберт Н. Холт , Сет Б. Барнес ; Пер. с англ.. -М.: "Дело Лтд", 1994. - 585 с.

В статье рассмотрены основные вопросы, связанные с производственным аспектом инвестиционных решений, приведена структура информации, которая сопровождает принятие и реализацию таких решений. Рассмотрены вопросы реформирования организационной структуры предприятия систему управления предприятием при интеграции управления инвестиционными процессами в единую систему управления предприятием.

This article answers main questions concerning industrial aspects of the investments, provides us with structure of the information that follows the management processes of development and realization of such kind of management activity. Problems of improving the organizational structure of the enterprise in case of integration of investments management into unique enterprise management system are shown in this article too.